

Täysistunto

Torstai 17.9.2020 klo 16.02—18.40

2.4. Suullinen kysymys talouskasvun edistämisestä (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 105/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.19 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa puhemies! Budjetti on mielestäni alijäämäinen 12 miljardia, joka sisältää 10,8 miljardia velkaa ja noin 1,2 miljardia omaisuuden myyntiä. Budjetissa on esitelty työttömyystoimia, ja hyvä niin. Mutta sillä ei ole väliä, kuinka paljon työttömiä työnnetään markkinoille, jos ei ole talouskasvua. Esimerkiksi Ruotsissa veroja suunnitellaan laskettavaksi yli 2 miljardilla, jotta saadaan talous kasvuun. Yritykset palkkaavat ihmisiä ja investoivat, jos tehdään oikeita asioita. Miksei esimerkiksi kotitalousvähennystä voitu nyt muuttaa ja tehdä siitä kasvun edellytyksiä, vaan sekin siirrettiin keväeseen?

16.20 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Hallitus tulee tarkastelemaan kotitalousvähennystä. Aivan niin kuin edustaja Harkimo totesi, budjettiriihessä päätettiin, että oliko se vuoden loppuun mennessä tehdään tästä selvitys ja katsotaan, löydettäisiinkö sieltä kustannustehokas tapa parantaa työllisyyttä. [Kokoomuksen ryhmästä: Hyvä!]

16.20 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teollisuuden johtajat eri maissa ovat pakotettuja laskemaan, missä kannattaa pyörittää tuotantoa. He huomioivat riskiarvioissaan maiden poliittisia suunnitelmia. Suomessakin energia-alalta on vasta kuultu toive: emme tarvitse tukia vaan vakaan toimintaympäristön.

Edellinen hallitus halusi erityisesti torjua hiilivuotoa. Se onkin järkevää paitsi talouden ja hyvinvoinnin myös ilmaston kannalta. Suomalaista yrittäjää ja kansalaista ei pidä kurtistaa enempää, vaan Suomi esimerkiksi voi viedä ilmastoystävällistä osaamista ja teknologiaa maihin, joissa hiilidioksiditonin vähentäminen on edullisempaa ja oleellisempaa. Korona on opettanut meille omavaraisuudesta ja huoltovarmuudesta, eikö niin? [Antti Lindtman: Varmaan kannatatte päästökauppajärjestelmää?] Haluaisin tietää ehkä ympäristöministeriltä: näettekö, että se, että saisimme teollisuutta pysymään maassa ja jopa palamaan maahan, olisi myös ilmaston kannalta järkevää?

16.21 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on ihan aiheesta kannettu huolta suomalaisen teollisuuden kilpailuky-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2020 vp

vystä, ja niin hallituskin kantaa. Me kaikki tiedämme, että meidän täytyy kyetä uudistamaan teollisuutta niin, että se pystyy vastaamaan ilmastomuutoksen haasteeseen, se pystyy vähentämään omia päästöjään, pystyy siirtymään yhä enemmän kiertotalouteen ja hyödyntämään yhä enemmän sähköä ja uusiutuvaa energiaa. [Riikka Purran välihuuto] Tämän takia hallitus riihessä teki päätöksiä, joilla me autamme teollisuutta ottamaan tämän siirtymän kohti vähähiilisempää. [Vilhelm Junnilan välihuuto]

Aivan kuten edustaja Purra sanoi, se, että meidän oma teollisuutemme pystyy antamaan ratkaisuja myös maailmalle tähän ongelmaan, miten me fossiilipäästöjä vähennämme, luo meille mahdollisuutta kasvuun, luo meille mahdollisuutta vientiin. Mutta se, että meidän oma teollisuus tekee ratkaisut täällä, on myös se referenssi, mitä he tarvitsevat, kun he lähtevät viemään näitä tuotteita maailmalle. [Vilhelm Junnila: Vievät työpaikat!] Sen takia esimerkiksi tämä teollisuuden sähköveron alentaminen Euroopan minimitasolle on tärkeä päätös. [Puhemies koputtaa] Tärkeä päätös on myös se, että päästökaupan kompensaaation sijaan me teemme uuden tuen, [Puhemies koputtaa] joka auttaa nimenomaan teollisuutta vähentämään päästöjä ja energiatehokkuuteen. [Riikka Purran välihuuto]

16.22 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elvyttäminen on tässä tilanteessa ihan ok ja välttämätöntä — ja velkarahalla — [Paavo Arhinmäki: Hyvä!] mutta kun ne työllisyystoimet puuttuvat, niin sen myötä kaikki puuttuu, tämä korttitalo romahtaa. Minua ihmetyttää edelleen — täällä on noussut siitä kysymys — miksi te olette antaneet meille vääränlaisia lukuja. Te olette päättäneet riihessä 14 000—16 000:n työllisyystoimista, kuten valtiovarainministeri on tänään kertonut. Te lykkäsitte tämän niin sanotun eläkeputken työryhmätyöskentelyyn, te ette ole siis päättäneet siitä vielä. Tämä luku on siis 14 000—16 000. Te laskitte mukaan aikaisemmin tekemänne päätöksen 5 000:sta, mutta te ette laskeneet niitä aikaisemmin tekemiänne päätöksiä, jotka vähentävät työllisyyttä 9 000 työpaikkaa, [Ben Zyskowiec: Niin, olkaa johdonmukaisia!] joten teidän saldonne on siis noin 6 000. Ja kun, hyvä hallitus, ihmiset ovat työttöminä, meillä käydään yt-neuvotteluja, niin tarvitaan kasvun elementtejä, uskoa tulevaisuuteen. Ihmiset tarvitsevat nyt niitä työpaikkoja, eivät vuosikymmenen lopussa. [Paavo Arhinmäki: Tällä puheenvuorolla luodaan uskoa!] Annattekko te tarkoituksella vääränlaisia tietoja [Puhemies koputtaa] eduskunnalle ja suomalaisille?

16.24 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt budjettiriiheen mennessä ratkaisut, joilla parannetaan suomalaisten työllisyyttä rakenteellisella uudistuksella 31 000—36 000 työllisen edestä. [Ben Zyskowiec: Laskekaa sitten miinukset myös!] Sanon tämän, jos teille tuli yllätyksenä se, että näitä ratkaisuja on tehty jo ennen budjettiriihtä. Me siis olemme tehneet päätöksiä jo matkan varrella. Te olette täällä syyttäneet meitä, että missä ne päätökset viipyvät. No, nyt teille tuli yllätyksenä, että näitä päätöksiä on tehty koko ajan, näitä ratkaisuja on tehty koko ajan. [Kokoomuksen ryhmästä: Höpö höpö!] Nyt budjettiriihessä me teimme ratkaisuja, hyviä ratkaisuja suomalaisten ihmisten näkökulmasta. Varhaiskasvatusmaksuja alennettiin, oppivelvollisuutta laajennettiin ja tehtiin myös monia, monia muita tärkeitä päätöksiä, esimerkiksi tämä pohjoismainen malli. [Kalle Jokinen: Riittääkö ne?] Jos kokoomukselle kelpaavat työllisyystoimiksi ainoastaan sosiaaliturvan heikennykset, niin onko se sellaista politiikkaa, mitä suomalaiset ihmiset tässä suhdannetilanteessa, erittäin vaikeassa suhdannetilanteessa, tarvitsevat? Minun mielestäni se ei ole oikeaa politiikkaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2020 vp

16.25 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! UPM:n uutiset Kaipolasta, Nesteen uutiset Naantalista ja Pyhäjärven kaivoksen yt-neuvottelut — odotetusti suljetaan — nämä kaikki nostavat esiin ensinnäkin sen kysymyksen, mikä on yritysten vastuu irtisanomistilanteessa, miten ne kantavat omalta osaltaan yhteiskuntavastuuta. Toisaalta tämä tuo sen, että hallituksen pitää tukea näitä alueita, niin kuin on nyt tehty Jämsän osalta — varmasti pitää Naantalia ja Pyhäjärveä tarkastella. Mutta sen lisäksi tarvitaan myös työllisyystoimia. Tämä työttömien henkilökohtainen auttaminen ja tukeminen Pohjoismaiden mallin mukaan auttaa ihmisiä työllistymään, [Timo Heinonen: Aktiivimalli! — Ben Zyskowitz: Ei kelvannut viime kaudella!] ja kaiken lisäksi siihen lisätään se, että karenssit vähenevät. Meillä on ollut kohtuuton järjestelmä, jossa ihmiset ovat menettäneet työttömyysturvaansa sen vuoksi, että on jäänyt joku työpaikka hakematta. Nyt tulee ensimmäisestä kerrasta huomautus, ja sen jälkeen jatkossa karenssit tulevat lyhenemään. Kysynkin työministeri Haataiselta: eikö tämä ole juuri sellaista työllisyyspolitiikkaa, [Puhemies koputtaa] joka tukee ihmisiä löytämään työtä ja saamaan toimeentuloa?

16.26 **Työministeri Tuula Haatainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa... [Hälinää] — Saanko puheenvuoron? [Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Haataisella puheenvuoro.

Kiitos, arvoisa puhemies! — Juuri näin, tässä pohjoismaisessa mallissa, jota olemme rakentamassa, olennainen kokonaisuus ovat nämä erittäin vahvasti kasvavat palvelut, eli tulee 40 prosentin lisäys nykyisiin TE-toimistopalveluihin: yli tuhat virkamiestä palkataan sinne työnhakijan tueksi. [Vilhelm Junnila: Ovatkin ainoat, jotka työllistävät!] Sen lisäksi näitä karensseja merkittäväällä tavalla kohtuullistetaan. Ei ole oikein, että tällä hetkellä meillä, jos työtön ei hae sitä työpaikkaa, jota TE-toimisto ehkä automatisoidusti sieltä hänelle kehottaa hakemaan, napsahtaa kahden kuukauden karenssi. Se ei voi olla oikein. Tämä poistuu, ja tilalle tulee [Ben Zyskowitzin välihuuto] — arvoisa edustaja Zyskowitz, kuunnelkaa — [Puhemies koputtaa] malli, jossa työnhakija itse hakee aktiivisesti työpaikkoja. [Perussuomalaisista: Aktiivimalli!] Hänelle tulee velvollisuus hakea noin yhtä työpaikkaa viikossa, ja jos hän ei noudata sitä, niin ensimmäisellä kerralla, kun jättää noudattamatta, tulee muistutus [Puhemies koputtaa] eli käydään keskustelu siitä, mitä pitää tehdä. [Puhemies koputtaa] Sen jälkeen karenssi on viisi päivää ja sen jälkeen kymmenen päivää, eli nämä karenssit merkittäväällä tavalla kohtuullistuvat. [Puhemies koputtaa] Niitä hän on tälläkin hetkellä olemassa, mutta ne ovat ylimitoitettuja.

16.28 **Ville Tavio ps** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Näköjään hallitukset vaihtuvat ja aktiivimallin ajo säilyy. [Vasemmalta: Höpö höpö!]

Mutta olisin todennut vielä tästä perussuomalaisten ryhmän esiin ottamasta linjasta, että me emme hyväksy tätä hallituksen ajamaa teollisuuden tappolinjaa. Juuri kun te, pääministeri, puhutte tästä maailman huonosta suhdannetilanteesta, niin miten juuri tämä tilanne voi olla teidän mielestänne oikea, että te nostatte veroja, mikä johtaa juuri työttömyyteen ja huoltovarmuuden heikkenemiseen, kuten tässä turpeen tuplaverossa nähdään?

Kun katsotaan ilmastopolitiikkaa, niin onko Norja ajamassa omaa öljynporaustaan, heidän valtionsa hyvinvoinnin selkärankaa, alas kenties ilmastosyistä? Ei ole. Minkä takia Suomi on näin kirkasotsainen ja ajaa turvetuotantoaan alas? Ennen kaikkea perussuoma-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2020 vp

laiset kysyy: kun keskustapuolue on luvannut menevänsä hallitukseen nimenomaan pitämään kiinni näistä asioista ja pitämään maaseudun puolta, niin miten keskustapuolue nyt perustelee kansalle ja eduskunnalle, miksi te ajatte turvetuotannon alas?

16.29 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän sen, että käytetään värikästä kieltä, mutta jos katsotaan tosiasioita, mitä hallitus teki budjettiriihessä päätöksiä teollisuuden tukemiseksi: [Perussuomalaisten ryhmästä: Korotti veroja!] Teollisuuden sähkövero laskettiin EU:n minimiin. Tämä hallitus teki tämän päätöksen, ja tämä tulee toteutumaan ensi vuoden alusta lähtien. Väylämaksujen puolitusta jatkettiin. Tämän päästökauppakompensaation tilalle tulee teollisuuden sähköistymistä koskeva tukimuoto, joka auttaa meidän teollisuuttamme kehittymään ja uudistumaan. Nämä ovat merkittäviä päätöksiä, ja uskon, että tämä on teollisuuden parissa huomattu.

Sen lisäksi me tulemme tekemään pitkän aikavälin teollisuusstrategian, jolla pyrimme nimenomaisesti vahvistamaan sitä luottamusta ja isoa kuvaa, minkälaista teollisuuspolitiikkaa Suomessa tehdään.

Nämä päätökset olivat oikeita, mutta on myös tärkeää, että tämä tulevaisuudennäkymä on selkeä, ja osana tätä on tietenkin tärkeää, että me myös kehitämme toimintaamme. Ja esimerkiksi tästä EU:n elpymisvälineestä, jota te vastustatte, iso osa voidaan käyttää meidän teollisuutemme uudistamiseen, [Puhemies koputtaa — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä — Ville Tavio: Omista rahoista!] viherryttämiseen, osaamiseen ja [Puhemies koputtaa] tutkimukseen ja tuotekehityspanostuksiin.

16.30 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä on tullut useammassakin kysymyksessä se, että olemme heikentäneet teollisuuden toimintaedellytyksiä, viennin toimintaedellytyksiä. [Vilhelm Junnila: Näin on!] Teimme niitä ratkaisuja, joita vientiteollisuus on meiltä pyytänyt. [Naurua] Energiaveron tiputtaminen EU:n minimiin, aivan kattavasti kaikilta, väylämaksujen puolittaminen, aivan kattavasti kaikilta. [Ville Tavion välihuuto] Me olemme näillä ratkaisuilla pystyneet antamaan ennustettavuutta näille vientiyrityksille. Me olemme tällä hetkellä luoneet pohjaa heille, että he ovat samalla kilpailualustalla eurooppalaisten kumppaneittensa kanssa.

Mitä tulee turpeeseen, meillä oli hallitusohjelmakirjaus: lämmityspolttoaineitten verotusta nostetaan 100 miljoonalla. Se päätös tehtiin. Se on vaikea monelle, mutta korostan [Vilhelm Junnila: Lex Hoskonen!] edelleen sitä, mitä valtiovarainministeri Vanhanen sanoi: tällä hetkellä turpeen verotus taitaa olla 5,7 euroa megawattitunnille, [Mauri Peltokangas: Katsokaa tuloksia! — Puhemies koputtaa] kun se kivihiilellä on 32.

16.31 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tarkoitukseni ei tietenkään ole hämmentää sen enempää hallitusta kuin oppositiotakaan, mutta se, mitä minä ajan tässä: suomalaisen työn puolesta haluan tapella ja niiden pienten yrittäjien puolesta, jotka tämän asian kanssa pyöriivät. Meillä on se valtava ongelma — uskokaa, minä olen puhunut tästä, sanon sadannen kerran tässä talossa — metsäteollisuus tuottaa valtavan määrän puunkuorta, semmoista materiaalia, joka tarvitsee tukipolttoaineen palaakseen. Se ei pala yksinään — tai palaahan se, mutta ei tuota energiaa. [Oikealta: Juuri näin!] Jos ei se ole turve, niin silloin me ajamme kivihiieltä, kevyttä polttoöljyä tai maakaasua. Elikkä jos emme tee suomalaista työtä, niin sitten ruokimme ulkomaisia rahasijoittajia, jotka lähinnä ovat venäläisiä, koska sieltähän ne meidän ulkomaiset energiat tulevat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2020 vp

Toinen ongelma on sitten se, kun ajojärjestys muuttuu. Me olemme sopineet aikanaan ihan täysin teollisuuden kanssa, että aina kotimaassa tuotettaessa CHP-voimaa tulee ensimmäisenä kotimainen vaihtoehto. Jos tämä rikotaan tällä veropäätöksellä, niin alkää syyttävä minua. Se asia on tapahtunut. Puun ajaminen voimalaitoksiin [Puhemies koputtaa] on massiivista jo nyt. Tämä pitää estää. Mutta en halua ketään moittia. Kysyn ministeri Lintilältä: miten tämä ajojärjestys hoituu, kun minä en sitä pysty ymmärtämään? Se on mennyt rikki. [Puhemies koputtaa] Pahoittelen kysymystäni, mutta näin vain on. [Perussuomalaisien ryhmästä: Hyvä puheenvuoro!]

16.33 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä ajojärjestys ja siitä kiinni pitäminen on erittäin iso kysymys. Sen takiahan esimerkiksi nämä verotuksen korotukset tulevat läpi linjan. Edustaja on täsmälleen oikeassa siinä, [Vilhelm Junnila: Kuunnelkaa keskustaa!] että kyllä meidän tulee omalla järjestelmällä pyrkiä suojaamaan sitä, että me emme polta ainespuuta, joka pitää pystyä laittamaan pitempään jalostukseen, jolloinka me saamme jalostusarvoa lisää. Toisaalta tässä tilanteessa meillä taitaa aika paljon olla myös metsiä, joissa ensiharvennuksen ja muitten kautta pystytään saamaan sitten polttoon ainesta.

16.34 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös minä ymmärrän hallituksen lähtökohdan välttämättömyytenä elvyttää — suhdannepoliittisista syistä aivan luonnollista, mutta kun tämä johtaa historiallisestikin katsottuna erittäin rajuun alijäämään, joka tuntuu yhteiskunnassamme läpi koko maan valtion, kuntien ja perheiden tasolla, niin ollaan aika vaikeassa kysymyksessä, jossa myös yritykset joutuisivat toimimaan. No, ei voi välttyä vaikutelmalta, että vähän kierrämme kuin kissa kuumaa puuroa niitä toimenpiteitä, joilla voitaisiin saada aidosti syntymään toimivia työpaikkoja.

Miten päästään mahdollisimman nopeasti irti velkaantumisesta? Ei ainoa ratkaisu mutta merkittävä ratkaisu on työpaikoissa. Tiedän kokemuksesta, että työministeriö ei voi näihin asioihin yksin vastata. Nyt syntyy pieni epäily siitä, ovatko hallituksenkaan hartiat riittäviä ottamaan tästä asiasta haastetta. Siksi kysyn, arvoisa pääministeri tai valtiovarainministeri: onko mitään ajatuksia siitä, että maahan tulisi [Puhemies koputtaa] jonkinlainen hätätoimiin ryhtyvä operaatio, jolla koetettaisiin yhdessä tehdä ratkaisuja, [Puhemies koputtaa] joilla Suomen työllisyyttä lähdetäisiin parantamaan?

16.35 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän elpymisvälineen osalta, jonka me olemme yhdessä jäsenmaiden kanssa päättäneet unionissa, myös Suomi tulee tekemään oman elpymis- ja palautumissuunnitelmansa, Suomen kestävän kasvun suunnitelman ja ohjelman, ja on ilman muuta selvää, että osana tätä kokonaisuutta meidän on keskusteltava hyvin vakavalla mielellä elinkeinoelämän, yritysten, alueiden, kuntien ja kaupunkien kanssa siitä, millä tavalla saamme aikaan vaikuttavia toimia, joilla pitkällä aikavälillä vahvistetaan Suomen teollisuuden toimintaedellytyksiä, Suomen kilpailukykyä ja uusien, vihreämpien työpaikkojen syntymistä. Tähän työhön tarvitsemme laajasti mukaan yhteiskunnan eri toimijat, ja tästä olen jo lähettänyt viestiä ja keskustellut eri toimijoiden kanssa [Vilhelm Junnila: WhatsAppilla!] ja kutsunut keskustelun koolle. Valtiovarainministeri Vanhanen ja ministeri Lintilä tulevat myös osallistumaan tämänkaltaiseen foorumiin, jonka tulemme pitämään, ja keskusteluyhteys on syytä pitää erittäin tiiviinä. Me tarvitsemme toisiamme tällaisessa kriisitilanteessa, ja tätä työtä tehdään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2020 vp

16.36 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Harvoin on budjettiriihelle etukäteen asetettu niin kovia odotuksia kuin tälle budjettiriihelle: oli energiaveroratkaisuja, oli työllisyystoimia, ja kaiken lisäksi oli tämä korona päällä. Rima oli korkealla, [Vilhelm Junnila: Odotukset petettiin! — Välihuutoja — Puhemies koputtaa] mutta kyllä voi sanoa kokonaisuutena arvioiden, että hallitus saavutti hyvin ne tavoitteet, joita tälle budjettiriihelle oli asetettu.

Tässä on luotu vastakkainasettelua ilmastomuutoksen torjunnan ja teollisuuden välillä, ja itse asiassa asia on päinvastoin. Esimerkiksi tämä sähköveron alennus parantaa paitsi teollisuuden kilpailukykyä myös samaan aikaan polttoon perustumattomien lämmitysratkaisujen kannattavuutta kaupungeissa, mikä on edellytys sille, että turpeesta ennen pitkää voidaan luopua ilman, että muuta ryhdytään polttamaan. Eli tässä ympäristö ja työ kättä lyö, ja sen vuoksi on tärkeitä, että samaan aikaan teollisuuden kilpailukykyä huolehditaan.

Mutta sitten on yksi asia, josta viime viikolla täällä oppositio kovasti piti ääntä mutta josta se ei nyt puhu, ja se on kuntatalous. Täytyy sanoa, että tämän hallituksen päätökset kuntataloudesta tuovat helpotusta monille kuntapäätäjille. [Puhemies koputtaa] Arvoisa valtiovarainministeri, voimmeko nyt mennä kuntiin ja sanoa, että ensi vuonna testauksien rahat eivät varmasti lopu?

16.38 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huomasin, että kuntaministeri ei ole paikalla.

Ensi vuoden alijäämä nousee siitä allekirjoittaneitten kuukausi sitten tekemästä budjettiesityksestä merkittävästi, ja suurin yksittäinen syy on siinä se, että halusimme kertoa jo nyt etukäteen emmekä vasta ensi vuoden lisäbudjeteissa, että me merkitsemme 30 000 testin vauhdilla koko ensi vuoden, 1,4 miljardia euroa varauksena ensi vuoden budjettiin testauskustannuksiin, niin että kaikki ne ihmiset ja tahot tietävät, jotka tekevät testipäätöksiä ja testausta ja organisoivat sitä, huolehtivat siitä, että se tulee ajoissa, nopeasti ja kaikki tarvitsevat sen saavat, että sille on maksaja olemassa. Tämä testausjärjestelmä pitää saada kuntoon, ja nyt se tieto on olemassa: ensi vuodelle on 1,4 miljardia euroa. Hallitus toivoo, että sitä kaikkea rahaa ei tarvitse saada vaan vuoden loppua kohti epidemia tulee paremmin hallintaan ja testausmääriä voidaan vähentää.

16.39 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On erittäin hyvä, että työllisyyspalveluja on parannettu. Me tarvitsemme todella sinne käsiä ja ihmisiä, jotka kohtaavat työnhakijat joustavasti ja henkilökohtaisesti. Mutta haluaisin esittää muutamia kysymyksiä:

Millä tavalla te konkreettisesti edistätte myös työvoiman liikkuvuutta? Vapaita työpaikkoja on, työntekijöitä tarvitaan, mutta mitä teette sen eteen, että työvoima voi helpommin liikkua työpaikalle?

Samoin, mitä konkreettisia toimia hallitus on tekemässä osatyökykyisten työllistymisen eteen ja samoin perheen ja työelämän yhteensovittamiseen?

Kannustava perusturva on ollut KD:n malli. Millä tavalla takaatte sen, että aina on kannustavaa ottaa työtä vastaan?

Sitten vanhustenhuollosta: Viime vuonna puhuimme siitä, kuinka paljon sinne käsiä tarvitaan. Miljardi tarvitaan sinne rahaa, rahaa nyt jaetaan. Mutta millä tavalla edesautatte, että ne 70 000 osaavaa sairaanhoitajaa, jotka ovat muissa töissä tällä hetkellä, tai ne sadat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2020 vp

osaavat hoitajat, jotka ovat lähteneet ulkomaille, palaavat sinne hoitotyöhön, jossa käsiä todella tarvitaan? [Eveliina Heinäluoma: Päivähoitomaksuja alennetaan!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt useampiakin käsiä nousee, mutta pääministeri Marin.

16.40 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan ensin tähän jälkimmäiseen. Hallitus teki mittavat ratkaisut kuntien ja sairaanhoitopiirien tukemiseksi. Nämä ovat rahoja, jotka kohdistuvat suoraan sosiaali- ja terveydenhuollon piiriin, myös tietenkin kaikkiin muihin kuntapalveluihin ja -tehtäviin, koulutukseen. Kunnille ohjataan 1,45 miljardia euroa rahaa niin ensi vuoden budjetissa kuin tämän vuoden lisätalousarvioissa sen vuoksi, että tämä koronatilanne on iskenyt myös kuntiin erittäin kovasti. Tämän lisäksi tietenkin tulevat tähän testaukseen, koronan hoidon välittömiin kustannuksiin liittyvät menot katettaviksi, kuin myös hoitovelan purkaminen. Siihen ohjataan 450 miljoonaa euroa.

Koronan aiheuttama isku yhteiskuntaan on erittäin kova, ja minun mielestäni on vastuullista toimintaa, että valtio kantaa tässä tilanteessa isomman vastuun, ottaa iskua kuntien, yksilöiden, perheiden, ihmisten puolesta vastaan. Tämä johtaa tietenkin siihen, että joudumme myös ottamaan velkaa, mutta tämäkään ei ole mitenkään poikkeuksellista. Jos me vertaamme vaikka muihin Euroopan maihin, isoihin maihin, niin itse asiassa Suomi ottaa silti [Puhemies koputtaa] suhteessa vähemmän velkaa kuin esimerkiksi iso maa Saksa.

16.41 Ben Zyskiewicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Haatainen ja edustaja Arhinmäki, viime vaalikaudella vastustitte villisti aktiivimalli kakkosta, nyt esitätte sitä — hyvä niin. Esitätte myös lisää työvoimaviranomaisia, ja tähän saatte, ministeri Haatainen, kyllä kokoomuksen tuen, se on hyvä esitys.

Pääministeri Marin, jos te laskette mukaan jo ennen budjettiriihtä tehdyt työllistämispäätökset, niin laskekaa mukaan myös ennen budjettiriihtä tehdyt työllisyyttä vähentävät päätökset. Eduskunnan tietopalvelun mukaan tämän vuoden budjetti vähensi työllisyyttä 5 000 hengellä, eli se menee suunnilleen päittäin sen kanssa, mitä teitte tämän eläkeputken alarajan nostamisen osalta.

No, tämä hallitus siis kykeni näin ollen ehkä noin 15 000:een työllisyyttä edistävään päätökseen. Ai vaalikauden loppuun mennessä? Ehei, vaan tämän vuosikymmenen loppuun mennessä. [Timo Heinonen: Eikä!] Ja nyt kysyn teiltä, [Puhemies koputtaa] ministeri Haatainen: minne jäi esimerkiksi paikallinen sopiminen, kun sanoitte täällä, että teette kaikkenne sen edistämiseksi? [Puhemies koputtaa] Se ei näköjään nyt kuitenkaan riittänyt.

16.43 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lähdetäänpä ensimmäisestä asiasta, tästä aktiivimallista. Aktiivimalli ykkösenhän Rinteen hallitus ensi töikseen poisti, koska se oli kohtuuton, koska siinä edellytettiin, että ihmisen pitää löytää työpaikka. Jos hän ei saanut sitä, löytänyt työpaikkaa, niin hänen työtömyysturvaansa lähes 5 prosenttia leikattiin. [Timo Heinonen: Puhutaan tästä teidän aktiivimallista!] Se oli kohtuutonta ja väärin, se poistettiin. Mitä olisitte tehneet edellisessä hallituksessa? Aktiivimalli ykkösen päälle olisitte vielä tehneet kakkosen. [Ben Zyskiewicz: Jonka te nyt teette!] Nyt ei tule kumpaakaan. Nyt tulee pohjoismainen malli, jossa palvelut vahvistuvat ja nämä karenssit, eli ne seuraamukset, tulevat merkittäväällä tavalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2020 vp

kevenemään. [Vilhelm Junnila: Yhtä kuin aktiivimalli! — Jani Mäkelä: Pohjoismainen aktiivimalli!]

Toiseen kysymykseen eli siihen, mitä tapahtuu paikalliselle sopimiselle: Tämä työryhmä, joka on tehnyt työtä, jossa mielipiteet ovat erillään vielä palkansaajilla ja työnantajilla, tekee edelleenkin töitä. Ymmärrän tämän tuskan, koska se jäi teiltä, kun olitte, kokoomus, hallituksessa, kesken, ette saaneet tätä aikaiseksi. Toivon tuen sille, että saamme tämän nyt sitten maaliin. [Puhemies koputtaa] Tarkoitus on, että tämä työryhmä tekee 1.3. mennessä työllisyysministeriryhmään esityksen tai ne tulokset tullaan siellä käsittelemään. [Ben Zyskiewicz: Sitä odotellessa!]

16.44 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa jo todetaan se, että tähän 2020 budjettiriiheen mennessä hallitus tulee tekemään päätökset, joilla vahvistetaan työllisyyttä 30 000:lla vähintään. Nämä päätökset on tehty matkan varrella ja tässä budjettiriihessä, [Sari Sarkomaa: Vuoteen 23 mennessä!] ja nämä tuovat parhaimmillaan 36 000 valtiovarainministeriön laskelmien mukaisesti. [Timo Heironen: Ei pidä paikkaansa!] Mutta kun te viittaatte päätöksiin, joilla teidän näkemyksenne mukaan vähennetään työllisyyttä, niin täällä on joukossa esimerkiksi perusturvan parannus. Perusturvaa on parannettu alkuvuodesta, mutta ette kai te oikeasti voi ajatella niin, että muutaman kymmenen euron perusturvan parannus, joka on täysin oikein ja oikeudenmukaista, merkittävästi vähentää työllisyyttä? Jättääkö ihminen ottamatta työtä vastaan sen vuoksi, että hänen perusturvansa taso muutamalla kymmenellä eurolla oikeutetusti koheenee? Ei varmasti jätä.

16.45 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työllisyysasteen nostoa vähintään 75 prosenttiin pidettiin erittäin tärkeänä jo vaalikauden alussa, ja nyt uusien työpaikkojen synnyn mahdollistaminen yksityiselle sektorille on vielä huomattavasti aiempaa välttämättömämpää.

Valitettavasti Suomen kilpailukyvyyn rapautuminen ja koronapandemian aikaansaama kulutuskysynnän kasvu näkyvät yhä lisääntyvinä yt-neuvotteluina. Esimerkiksi UPM:n toimitusjohtaja Jussi Pesosen mukaan korkea verorasitus on vaikuttanut Kaipolan paperitehtaan sulkemiskaavailuihin. Valitettavasti hallituksen eilisten budjettiriihen päätösten myötä julkisten menojen kasvulle ja siten paineille tuleviin verokorotuksiin ei näy loppua. Samaan aikaan jopa EU:n elpymisrahasto voi pahimmillaan heikentää suomalaisyritysten kilpailukykyä eurooppalaisiin kilpakumppaneihinsa nähden.

Arvoisa puhemies! Uuden hallitusohjelman tarve on ilmeinen. Kohtuullinen veroaste helpottaisi [Puhemies koputtaa] investointeja Suomeen, ja samalla voitaisiin karsia yritystukiviidakkoa. Kysyn hallitukselta: aikooko se korjata ohjelmaansa realistisemmaksi [Puhemies koputtaa] yritysten ja erityisesti teollisuuden kilpailukyvyyn varmistamiseksi?

16.46 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on jo useaan kertaan todettu ne keinot, joilla teollisuuden verotusta kevennetään. [Jani Mäkelän välihuuto] Itse asiassa teollisuus taitaa olla ainoa taho, joka näissä vaikeissa taloudellisissa olosuhteissa saa tässä budjetissa selvästi helpotuksia. [Mauri Peltokankaan välihuuto] Ja se tehdään tarkoituksella, jotta teollisuus säilyisi, suomalainen tuotanto säilyttäisi kilpailukykinsä. [Mauri Peltokangas: Ja mitä tapahtuu!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2020 vp

Ehkä joku raja sille, millä yritetään ikään kuin leimata tehdyt päätökset ihan päinvastaisiksi kuin ne ovat. Teollisuus, aivan niin kuin ministeri Lintilä totesi, odotti ja toivoi tästä budjettiriihestä sähköveroon liittyvää päätöstä ja väylämaksuihin liittyvää päätöstä. Ne olivat kaiken kärjessä, ja päätökset on tehty.

16.47 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jotenkin välillä tuntuu, että unohtuu, missä hetkessä tällä hetkellä ollaan. [Petteri Orpo: Niinpä!] Koskaan ei ole eletty tällaisessa taloudellisessa tilanteessa, kun meidän keskuudessamme on virus, josta ei tiedetä varmasti, mitä tapahtuu seuraavaksi. Tämä leimaa taloutta, tämä leimaa teollisuutta, tämä leimaa investointeja, ja tämä valitettavasti on tilanne, jossa me emme pysty luomaan näkymää koko globaaliin talouteen. Me tiedämme kaikki tässä salissa hyvin: Suomi elää viennistä. Meidän tulee tehdä kaikki sen viennin edistämisen eteen ja niitten edellytysten eteen, [Harry Harkimo: Miksi ette tee?] mutta ennustettavuus on tällä hetkellä erittäin vaikeaa. Nämä ratkaisut, joita nyt tehtiin, antavat tietyllä tavalla pohjaa, ennustettavuutta, mutta ne eivät tule ratkaisemaan tätä globaalia tilannetta. Me tulemme tarvitsemaan entistä enemmän toimia, joilla me pystymme tekemään esimerkiksi rahoituksellisia siltoja yrityksille, joilla he tulisivat pysymään pystyssä tämän pandemian ajan. [Puhemies koputtaa] Mutta valitettavasti me emme tiedä, kauanko tämä tulee kestämaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.